

COLUMN HUGO VAN DER POEL

Kansencrisis

Premier Rutte geeft een college bij de rechten-faculteit van de Universiteit Leiden. Een student vraagt naar de belangrijkste les van alle jaren dat hij premier is geweest. Het antwoord van Rutte: “De kansencrisis.” Hij heeft ontdekt dat het ertoe doet waar je wieg staat. “Ik heb lang gedacht dat met goed onderwijs iedereen een gelijke uitgangspositie heeft. Maar het maakt uit of je opgroeit in de binnenstad van Den Haag of als zoon van een professor.”

Dat het ertoe doet waar je wieg staat, weet ook VVD-Kamerlid Peter de Groot. Die is tegen de Woningwet van minister Hugo de Jonge. Vooral dat 30 procent van de nieuw te bouwen woningen in elke gemeente sociale huurwoning moet zijn, vindt de Groot geen goed idee. Wat heet: een “absurd idee”. Op deze manier, zegt de Groot, wil de minister “de achterstandswijken van de toekomst over heel Nederland uitrollen”.

Inmiddels heeft De Groot excuses aangeboden voor het kwetsende karakter van zijn opmerking. Maar zijn partij blijft zich verzetten tegen het voorstel van De Jonge. Dat roept de vraag op wat die partij dan wél wil. Alleen achterstandswijken in grote steden als Den Haag, zodat plaatsen als Bloemendaal en Heemstede gave VVD-bolwerken blijven? Of wil de VVD helemaal geen sociale huurwoningen meer, om zo het probleem van de achterstandswijken op te lossen? In het eerste geval vergroot de kloof tussen stad en de goudkust rond de stad. In het tweede geval is de vraag waar de wieg van de kinderen met een slechte ‘uitgangspositie’ dan moet staan.

Veel beleid stoelt op een heilig geloof in ‘kansengelijkheid’. Ook in het sport- en beweegbeleid leeft dit idee sterk. Belemmeringen moeten worden opgeheven. Iedereen moet een gelijke kans

hebben om te sporten en bewegen. Dan heeft het beleid gedaan wat het kon en moest doen, en kunnen mensen hun kans grijpen.

Rutte lijkt met ‘kansencrisis’ te bedoelen dat ‘kansengelijkheid’ en onderwijs toch niet dé oplossing zijn voor al onze maatschappelijke problemen. Hoe ver Rutte in zijn leerproces is weet ik niet, maar verschillende auteurs hebben al gezegd dat hameren op ‘kansengelijkheid’ de sociale ongelijkheid juist rechtvaardigt en verdiept. Want ‘winnaars’ zeggen met een beroep op ‘kansengelijkheid’ dat dit hun eigen verdienste is. En helaas, ‘verliezers’ hebben hun kansen niet gegrepen. Ze hebben het aan zichzelf te wijten dat ze in slechte gezondheid leven en zijn aangewezen op een sociale huurwoning. Dit ‘winnaarsverhaal’ komt natuurlijk in een crisis als het er toch toe doet waar je wieg staat en waar je opgroeit.

Maar zelfs als kansengelijkheid bestaat, wat dan? Als je van het leven een wedloop maakt wie het beste zijn of haar kansen verzilvert, leidt dat niet alleen tot huiseigenaren, maar ook tot sociale huurders in ‘achterstandswijken’. ‘Verliezers’ zijn het logische gevolg van beleid dat inzet op competitie, kansengelijkheid en een ‘gelijk speelveld’. Dat beleid lost sociale ongelijkheid niet op, maar vergroot die juist, want het biedt meer van hetzelfde. Ik ben heel benieuwd welk geitenpaadje onze premier vindt om uit deze kansencrisis te komen.

Hugo van der Poel is directeur van het Mulier Instituut.